

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

Nr. 15(72)

1992 m. liepa

Lietuva pažista Jus kaip ypatingą asmenybę ir kaip vieną svarbiausių parlamentarų. Žūrime į Jus su viltiniu ir tikime, kad Lietuval padėsite tapti švaresne ir tauresne.

- Manau, kad gal ne. Todėl, kad aš beveik nelabu per televiziją, gal tiek daugiau per radiją. Pasikalbėjimams su žurnalistais beveik nelietauk.

Jūs svarbus ne popularumo prasme, o darbo. Ypač dabar, kai Jums rengiųsi teks patikrinti Seimo kandidatų lojalumą Listuval, paskelbtį liudinėnių deputatų, būvusių KGB bendradarbių pavardes.

- Taip. Turiu dvi tarnybas, kurios dabar yra nepaprastai svarbios Lietuvai. Viena - Saugumo tarnyba, kuri turi apsaugoti Lietuvą nuo tyjų, kurios bando ir bandys pakirstyti Nepriklausomybę. Tokiu jėgų yra. Jau valkiu ne KGB struktūros, bet slaptos grupės, didesnės ar mažesnės organizacijos. Ir iš kitų šalių yra siunčiamos žmonės, kurie bando ardyti Lietuvos valstybę. Svarbu, kad piktos jėgos nepanaudotu blogam ir ekonomikos. O darbas komisijoje išgird labai atsakinias. KGB archyvuose yra labai daug svarbių dokumentų Lietuvos istorijai ir dabartinei politikai. Be to, daug žmonių kreipiasi dėl būvusių baudžiamųjų arba persekojimo bylių. Reikia ir jiems padėti. Daug istorinio turto ir iš pokario rezistencijos laikotarpio. Gavome daug ir infiltrinių, agentūrinų bylių, iš tas blogio šaknis reikia labai kruopščiai tirti. Buvo daug agentų, reikia išaiškinti juos nusikalstamą veiklą. Apskritai - visa KGB organizacijos veikla buvo nusikalstama, reikia ja įtinkamai ivertinti. Jeigu būtų surengtas komunizmo baudžiamasis procesas, toks kaip Niurnbergo, ta archyvinė dokumentika daug ką palieudyti. Manau, kad taijį iš bus.

Matome, kad vieni labai džiaugiasi, kad būtent Jūs tokį darbą dirbate, o kiti, kad ir Parlamente, tik ir ieško progu, kaip greičiau Jus iškrapštysi iš vienų iš kitų pareigų.

- Be abejų. O kaip kitaip? Stengiuosi, kad agentai kuo nuodugniau būtų išaiškinti, kad dokumentai

tai, kurie čia yra, nežūtu. Ir kad grįžtų išvežtos bylos. Tai didelis mūsų valstybės turtas. Ji reikia susigrąžinti ir saugoti. Tik tie žmonės, kurie bent kiek veikė prieš savo Tautą, prieš savo Valstybę, yra labai manimis nepateiktinti. Ne kartu pasakiau, kad nepaisant to ar jis kairysis, ar dešinysis, jeigu rasiu bylių ir bus irodymu, kad jis tikrai dirbo prieš Lietuvą, aš, aišku, nenutylésiu.

žmonių, kurie dirba labai nuobodų darba, dėlioja tuos suplėstyti popieriukus - dokumentus. Jau 5-6 metės, kai jie taip dirba. O yra keli žmonės, kurie ateina kiekviena diena ir taip pat labai nuoširdžiai dirba. Ir nė vienas niekad nepasako: o gal čia mums atlygins? Paminėkite tuos žmones laikrastyje. Ypač daug padeida Radikas, buvęs politiklinis. Tokių žmonių reikėtų ir daugiau. Yra mūsų

rašyti mūsų saskaita, ir mums derėtų kontroliuoti tolimesnę elgą. Mes turime būti tikri, jog iš čia nedinga nė vienas popierėlis, kuris gali padėti išstatyti tiesą. Tokią atsakomybę aš jaučiu ne tik kaip komisijos pirmmininkas, bet ir kaip buvęs politiklinis kalinis. Labiausiai esu neparanakis tiems, kurie nori sunaikinti agentūrines bylas ir paslėpti savo juodus pėdsakus.

ninkas savo tvarkai turi tik tris mėnesius...

- Labai negerai. Manau, kad Gediminas Vagnorius turėjo likti iki naujų rinkimų, nes joks naujas žmogus jo vietoje, kad ir gabausias, nėko esminio nepadarys, nes vien išsiaiškinti tuo reikalus reikia keliu mėnesių. Deja, susidarė tokia priverstinė situacija. Lietuval tai labai žalinga.

Interviu su Baliu Gajausku

Ar komisija be nuolaidų paskelbs deputatus, būvusių KGB agentus?

- Paskelbs. Neabejotina, kad paskelbs. Jūs tai žinote, juk jau skelbiame.

Netrukus išleisite atostogą. O kas paskutis?

- Atostogą? Kaip deputatas aš išeisiu atostogą, bet daug darbo čia ir Saugumo tarnyboje. Daug, todėl aš neišeisiu. Vienai kitai dienai išvažiuosiu ir vėl grįžiu. Man atrodo, kad aš negaliu atostogauti, nes 1945-ųjų neturėju atostogą, išskyrus keletą metų, kai buvau paleistas. Mums tada atstotogų neduodavo, o iš lagerių išėjės du kartus atstogavau. Cia ne juokas, taip iš tiesų yra. Na, o dabar - tai pučas, tai vėl tave šaukia. Sakysim, viena kitą dieną gali atsigulti fiziškai pailsėti, bet galvoje visi reikalai sukasi. Juk jeigu esi susijęs su tais reikalais, turi galvoti, planuoti, kas toliau. Taigi nuo 1945-ųjų aš neatostogauju, nes be rūpesčių nemoku gyventi.

Ar turite rimtos talkos šitam darbui?

- Pasikvietėme Politikalinį ir tremtinį sąjungos žmonių iš Vilniaus bendrijos. Jų atėjo 28 ir labai daug padarė paprasto pagalbinio darbo. Yra keletas dažnai ateinančių

suformuota nuolatinė grupė. Joje daugiausiai būvusių politiklinių. Jie taip pat labai gerai dirba.

O kaip padeda komisijos narių?

- Komisijos narių neįpareigoti dirbti. Klekvienna antradienį renkamės, tarimės, kaip tollau elgsis. Praktiškai deputatai tik šeštadieniais ir sekmadieniais gali ištaikyti laiko čia ateiti.

Netrukus rinkimai į Seimą. Ar lygiai taip pat ir Jums teks balotiruotis?

- Man siūlo, bet dar tik pati pradžia. Dar Politikalinį ir tremtinį sąjunga nenusprendė, ar jis rinkiminėje kampanijoje dalyvaus kaip atskira organizacija, ar jungsis su Sąjūdžio koalicija.

O kas atsitiktų su šitais reikalais, su šitais rūmiais, jeigu jūsų, neduok Dieve, neišrinktų. Juk Lietuvoje yra labai stiprios jums prieškiškos jėgos.

- Žinau, kad yra žmonių, kurie primygintai nori čia ateiti ir paprasciausiai sunaikinti kai kuriuos dokumentus. Sunku prognozuoti dėl ateities. Nežinau, ką išrinks. Manau, kad ši palikima turėtų perimti ir kontroliuoti buvę politikliniai, nes tos bylos - mūsų kraujas ir prakaitas. Sakymim, netiesiogiai, bet tai yra mūsų nuosavybė. Sie dokumentai su-

Gražinos GAJAUŠKAITĖS nuotrauka

O kaip bus dėl Saugumo tarnybos direktoriaus pareigų?

- Tarnybos vadovą skiria Ministras Pirmmininkas. Juo gali būti paskirtas ir ne deputatas ar Seimo narys. Žinoma, toje tarnyboje aš jau nesu vienas, stengiamės greičiau ją sukurti ir priimame naujus žmones. Nors ir nesu Vyriausybės narys, bet ir aš laikinas, nes naujasis Ministras Pirmmininkas turi teisę bet kada, net nepasakes priešasčiu, mane nušalinoti ir paskirti kita. Tai jau jo teisė. Jis pasirenka tokius žmones, kuriais pasitiki. Jeigu manes nepasirinks, aš negaliu prieštarauti, nes ir pats taip daryčiau. Ir čia taip darau.

Bet tas naujasis Ministras Pirmmininkas, kai kuris iš deputatų, kai kuris iš dešinės, yra būvusių KGB bendradarbių.

- O, tai mėgstamiausias žurnalistų klausimas! Bet aš nenorėčiau apie tai kalbėti. Apie juos dar vis gaunaime papildomų žinių. Reikia skubėti, bet iš leto. O be to, yra ir tokia, kurie patys prisipažino. Viska reikia vertinti gerai apgalvojus. O ypatingai - žodį.

Kalbėjosi
Vanda PODERYTĖ

Metas apsispresti

Spalio 25 d. numatyti rinkimai į Seimą vyks pagal naujų rinkimų tvarką. Pusė deputatų rinkimėse vadina mažoritarine sistemą, t.y. kiekvienoje sustambintoje apygarde bus keliams kandidatai, ir rinkėjai galės pasirinkti, už ką verta atiduoti savo balsus (kaip ir per paskutinius rinkimus į LTSR Aukščiausią Tarybą).

Antra pusė bus renkama proporcine sistema, t.y. visa Lietuva bus viena apygarde, kurioje kiekviena politinė partija ar judėjimas iškels savo kandidatų. Rinkėjai balsuos ne už konkretų kandidata į deputatus, o už partiją, kuriai prijaučia, kurios programai jie norėtu paremti.

Iš anksto aiški viena: partija, laimėjusi tam tikrą skaičių vietų Seime, pati skirs, kas vertas atsiesti deputato kėdėn. Si sistema, kol partijos yra menkos, kol ju iškelta visuomenė nedidelė, keli demokratinių tradicijos nesutvirtėjusios, kelia susirūpinimą. Rinkėjai negali kontroliuoti, kokie asmenys bus išrinkti. Atsiranda reali galimybė "teisėtai" patekti į Seimą ir aukštam būvusiams TSKP funkcionalierius, ir KGB talkininkus, ir susikompromitavusiam partokratui ar kyšininkavimui arba finansinėmis machinacijomis susitepusiam vakuoti valdininkui, šiandien jau

pasivadinusiam patraukliu verslininko vardu. Dabartinis Parlamentas nesugebėjo, nors keletą kartų bandė, priimti desovietizacijos įstatymo. Kairioji pusė atsisakė pjauti šaka, ant kurios taip patogiai įsitaisė. Taigi naujuosiuose rinkimuose nebūs "kostovo", kuris atskirtų tuos, kurie neturi jokių moralinės teisės būti tautoje atstovais.

Deputatai turėtų tapti piliečiai, nekolaboravę su okupantu, nedalyvavę tautos genocide, nesusiteršę piktnaudžiavimui tarnybine padėti. Kadangi atsiranda galimybė ir politiniams kaliniams, tremtiniams, kaip politinei visuomenės jėgai, turėti savo atstovą Seime, tad ši jėga galėtų ir turėtų atsverti grupinjus "vakarykštis" interesus ginančiųjų poveiki.

Laikas aktyvaus pasipriešinimo dalyviams negalestingas. Jie sulaukę Vaistybės atkūrimo, tačiau jų pačių liko nedaug, o iš jėgos ne tos. Kad bent prieš dviečimt metų būtų émusi ištikti Sovietu Sąjunga! Daugelio šiandieninių problemų nebūtų nė kvapo. Si aplinkybė rodyte rodo, kad ir šiandien rezistentai turi būti aktyvūs. Yra kam perduoti estafetės lazdele.

Edmundas SIMANAITIS

Į KGB ARCHYVU

Besidomintiems KGB archyvinėmis žiniomis apie žuvusius partizanus norėčiau paaškinti, kad žudikai savo aukų sąrašu ir kartotekų (maždaug iki 1950-ųjų m.) beveik nerašė. Atasakitos šabloniškos, pvz.: "Užmušta 10 banditų", aplinkybės: "užmušta bunkeryje", "nužudyta karinės operacijos metu". Jie nerašė, kai juos nužudė ir kur užkėsė. Taip pat beveik nėra žinių apie stribų būstiniene bei kalėjimuose nukankintuosis. Pavyzdžiu, apie sušaudytą kalinių pažymėta tik tiek, kad tada ir tada, ten ir ten nuosprendis įvykdymas. Ir tai ne kiekvienoje byloje. Apie 1950-uosius buvo pradėti rašyti nužudytių atpažinimo aktai, yra ir nuotraukų. Žmonės, ieškantys žinių apie lageriuose žuvusius, turėtų kreiptis į Lietuvos prokuratūrą. Tada prokuratūra užklausia lagerių archyvą. O pas mus tokius bylių nėra. Yra tik grįžtų teistų bylos.

Išremtuojų bylos yra Vidaus reikalų ministerijoje. Ten yra šiek tiek bylių per karos teistus asmenų, kuriems buvo pritaikytas baudžiamasis nepolitinis straipsnis.

Į KGB veiklos tyrimų komisiją kreipiasi nemažai asmenų, norinčių

gauti rezistencijos dalyvio pažymas. Tokius pažymų komisija neišduoda, tuos klausimus tvaro Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sąjungos Istorijos sektorius.

Kiekvieno rajono KGB skyriai turėjo labai kruopščiai sudarytus teistų sąrašus. Cia aprašyta ir butas, ir darbas, ir Seima. Galbūt ne visus grįžusius politikalinius stebėjo, bet kai kuriems buvo užvedę operatyvinės bylos ir nuolatos sekė. Be to, savo auką saugumiečiai ne tik patys stebėjo, bet ir užverbudavo pranešinti tuos, su kuriais šis artimiaus bendravo. Gavę tokius agentų pranešimų, sekamuosius išsilkius davado ir "profilaktiškai perspėdavo". Beje, surinkę kompromituojančią medžiagą, ne vieną būvusį politikalinį ir užverbudavo. O ką jau ką, bet kompromituoti jie mokojo. Tam tarpavo "D" - slapta karta, "T" - telefono pasiklausymas, "LT" - literinė technika, su kuria dirbantieji rytu vakarą ir net naktį klausydavo ir žodis žodinį išrašinėdavo žmonių pokalbius butuose. Tų įrašų stenogramos bene kraupiausias pastarojo dešimtmiečio KGB amoralumo reliktas. Neturėtu

me pamiršti, kad visai nesenai tokį niekingą darbą dirbusieji buvo privilegiuoti "Tėvynės" sūnūs ir dukters. Jų dėka buvo kruopščiai padaryti kai kurių sekamųjų butų planai, aprašytos asmeninio gyvenimo smulkmenos. Iš buhalterinių poverių matyti, kaip sekliams KGB atgyindavo. Uoliųj KGB tarnų buvo nemažai. Pavyzdžiu, brigada moterų, dirbusių "PK" darbų - slapta tikrinusiu asmeninius gyventojus laikus, korespondenciją, Lietuvos atgimimui prasidėjus, liko be darbo. Prieš 1991 m. rugpjūčio pučą jie atėjo čia, į KGB rūmus, ir skustuvalais pjaustė KGB agentų paverdes iš archyvinų dokumentų. Toks buvo Maskvos Centro įsakymas. KGB kiekvieną savo agentą buvo užtikrinusi, kad jokių jo asmenų pėdsakų neliks. O vis dėlto 80 proc. agentų jau galima būtų ir viešai paskelbti. KGB veiklos tyrimų komisija dar vis gauna apie juos papildomų žinių, todėl verta palaukti.

Nijolė GAŠKAITĖ
Spaudai parengė
Vanda PODERYTĖ

Tarp kruvinuų pėdsakų

1992 m. liepa

TREMTINYS

2

SVARSTOME ŽEMĖS REFORMĄ

Norime daugiau informacijos

Didelę savo gyvenimo dalį praleidę Sibiro platiybėse, gulagu barakuose, dabar einame kryžiaus kelius, kad atgautume savo ar savo tėvų žemę, sodybas. Atrodo, kad tikrai būtų galima viską spresti daug padrasčiau, laikantis bent elementariausiu žmogaus teisių.

Nuosavybės gražinimo ir privatizavimo problemos šiandieną darosi vis opesnės ir skaudesnės. Priešastį daug. Viena jų - tai žinių trukumas. Officialūs pranešimai apie įstatymus ne visiems aiškūs, juolab kai jau paskelbtų įstatymai nuolat papildomi ir keičiami. Ir kuo toliau, tuo sunkiau susivokti, kokiaje pastaipoje, kokios įstatymo daliai prasmė keičiamas. Tenka vartytis leidžiamu ir "blusined", kas ir kaip pakeista ir kaip skamba visas įstatymas. Be to, neaiškūs atakirū terminai ir nenustata yu esme. Pav., "privatizacija" ir jos darinių ne više agrarinės tarnybos vienodai traktuojami. Neaiškumas turtas (žemė, miškiniai, pastatai), jei yra pretendentų supraktinių, gali ar negali būti privatisuojami? Ir pagal ką ir kokias atvejas nustato "neprivatisuojama turtas" (kur tai skelbiama?) Sakykime, įstatymas. Tačiau įstatymą - įrankį naudojant valdžios žmonės, o pastarieji ne visi tuos įstatymus vienodai supranta arba nenorū suprasti.

Vilnystės turto "Privatizavimo įstatymo" rašoma: (1 str., 3) "Šis įstatymas įvertinamuoja fizinių asmenų, kurie turtas buvo nusavinėtas, turinčių teisių atstatymo". Tačiau aiškinant Agrarinės reformos tarnybos atstrodė ne taip. I pretenzinto pareiškimą (neteisėtais vadinais "pradymu") daznai atsakoma: Žemė, miškiniai, pastatai, i kuriuos jūs pretenduojate, yra neprivatisuojamoje zoneje ir negali būti gražinami. Tačiau ir susidaro įspūdis, kad nuosavybės gražinimo savoka yra privatizavimosi savokos dalis. Netgi ne visi žmonės tokiai padėti gali paaiškinti. Gal vis dar norima paaiškinti, kad piličių nuosavybė - tai valstybės disposicijos objektas. Reikia informacijos. Reikia papras-

čiausiu žiniu, "vade mecum": kur, kokiui būdu ir kokia seką pretenduojantis atgauti teisę i nuosavybę turi kreiptis, rašyti rastus, kokia forma ir pan. Pavasarį buvo galima atgauti teisę i išlikusį nekilnojamą turą (dirbtinai sudarytomis išlygomis), o dabar turime teisę atgauti nuosavybę disponuoti. Bet nei tada, nei šiuo metu, gavus nutarimą apie turto gražinimą, neaiškus tolimesnius dokumentus tvarkymas. Juolab kad žemę gražina apylinkės Agrarinės reformos tarnyba, o pastatus - rajono Valdyba. O kas gražina miškus? Atrodo, nei įstatymais, nei po įstatyminių aktais kol kas neatrasta esminė nuosavybės logika. Tieslog bijoma ši veiksmą pavadinti visame pasaulioje suprantamu terminu "restitutia". Valstybei mes pritaikėme visišką valstybingumo, nepriklausomybės atstatymą. Bažnyčiai su taiktais Restitucijos statusas, bet piliečiams, tiems, kurie sudaro Vilnystės ir Bažnyčios pagrinda, pilnų žmogaus teisių iki šiolė Aukščiausioji Taryba nedrįsta suteikti, tiksliau - gražinti.

Pirmiausia turėtu būti atstatoma teisė į nuosavybę. Vėliau, remiantis šia teise, sudaromi laikini dokumentai, nusakantys, kas konkretai gražinama ir nuo kada restituotas savininkas disponuoja atgauta nuosavybe. Kartu Agrarinės tarnybos turėtu derinti konkretną gražinimą su žemėtvarkininkais, inventoriavimo biurais, teisininkais ir pardūpiinti visa gražinimo dokumentaciją. Kadangi nuosavybės atėmimas (konfiskavimas-nacionalizacija) buvo vykdomas panašių valdžios struktūrų, tai ir gražinimas turėtu būti pirmasis valdžios rūpestis. Šiu tarnybų sudarymas, finansavimas - irgi valdžios rūpestis. Nes šiandien dėl netobulų įstatymų pasitaiko keisčiausią atvejų. Rajono valdyba gražina pastatus, o apylinkės Agrarinės reformos tarnyba žemės, esančios apie šiuos pastatus, negražina, kadangi ši žemė "neprivatisuojama". Neaišku, nuo kada ir kokiui būdu ši žemė pasidarė neprivatisuojama, netgi negražinama. Be to, dar aiškinama, kad jau

"seniai" tą žemę išdalijo žmonėms po 2-3 ha. Bet gi kas turėjo teisę dalinti, jei jau buvo atsirdė paveldėtojai? Arba kodėl, paduodant pareiškimą - "prašymą" gražinti žemę ir net vėliau Agrarinės reformos tarnyboje apie "neprivatisuojamą zoną" nebuvavo užsiminta? Taip pat nesupranta ma, kaip dabar jau vadinama "neprivatisuojamą" žemę buvo galima išdalinti po 2-3 ha?

Nuosavybės pagrindais atskirių žemės ūkiui ir ūkininkui priviliku savininkui priviliku teikti ne tik ekonomini prioriteta, bet ir visokėriopą skatinimą bei pagalbą. Viena ju - padėti sutvarkyti teisinę dokumentaciją. Reikia sumažinti išlikusi ir naujai atsirandanti biurokratizmą, prie kiekvienos apylinkės Agrarinės tarnybos išteigti ne tik teisinę konsultaciją, bet ir biura, kuriamo galima būtų surašyti ir notariškai patvirtinti bet kokią dokumentaciją.

Dabar susidaro užburtas ratas. Gavus "Potvarkį", gražinant pastatus, - kur eiti? Inventorizacijos biura? Pas tuos, kurie valdo šiuos pastatus? O pastarieji tvirtina nežina, nuo kada "Potvarkis" galioja... Reikia suprasti, kad buves naudotojas nenorū žinoti įstatymo raidės. Visais klausimais galima susitarėti, bet reikia ne tik noro, reikia dar visiems aiškiaus į suprantamo įstatymo, lengvai pasiekiamos teisės tarnybos.

Problemu daug. Įstatymas privilėjų jas visas įvertinti. Pavyzdžiui, pastatai buvo atimami su visu inventoriumi, gyvu ir negyvu. Šiandien kalbama tik apie išlikusio nekilnojamo turto gražinimą. Dar neišspręsta ir spaudos neaptarta kolūkiniu ūkininkų "velklos" rezultatai. Ap linkos tarša ir kiti ekologiniai bei tvarkos pažeidimai turėtų būti bent paminėti.

Gražinant žemes su įvairiais priklausiniais, reikėtų visą teisių atstatymo procedūrą spresti kompleksiškai ir vienoje tarnyboje. Cia turėtu būti nustatomos visos teisės ir pareigos, fizinių asmenų santykis su valdžia, čia privilėjų kaupantis visa su ūkininko-savininko veikla susijusi informacija, o reikalui atsiradus, ir konkreti pagalba. Tausokime ūkininko laiką. Kuo lenviau jam bus dirbtai, kuo mažiau jam teks galinti įvairose eilėse, tuo mes būsime sotenesni.

Andrius RONDOMANSKIS

Rinkimai

Visi žmonės pasaką apie valstiečio ir medkos "bendradarbiavimą". Kad ir kaip medkos stengtasi, valstietis jai atsiduodavo vis ką nevalgomą - čia žaknelės, čia viršūnėles. Labiausiai iškyrėjusi, atstumiant komunistų partiją kiekvienas vis keičia rinkimų žūkius ir būda, kad supainiotų rinkėjus ir gražiai prisidengusi patektų į parlamentą. Antai į praėjusius rinkimus komunistai ėjo su lozungu "Rinkime asmenybes!" Deja, deja. Tos asmenybes labai greitai neteko aure olės: vienos pateikė moratoriumo projekta, kitos per blokadą priešistatė namų, trečios pasirode esančios KGB darbuotojai, ketvirtos - kitokiais būdais apvylė rinkėjus.

Tapo akivaizdu, kad šiuose rinkimuose "asmenybėmis" rinkėjų jau nebesiūlysi. Tuo išbiau, kad ir per referendumą dėl prezidento institucijos nekomunistų idėją palankė - tik 25 proc. referendumės dalyvavusiu, o Sajūdžio siūlyma rinkti prezidentą - du trečdalių! Nekomunistams pastiūkėjus, kad jie pralaimes, nutarta ieškoti išėties - pakeisti rinkimų sistemą: rinkti ne asmenybes, o partijų sąrašus! Pagal tokią sistemą išrinkus Seimą, vadovybė nestabilumas būtų užtikrintas (Italijos išlūdnė patirtis), o to tik ir reikia kairiesiems. Gal gi išves iš kantrybės žantūrių lietuvių tautą?

Rūta GAJAUSKAITĖ
AT deputatė

Čia jie naudotusi šimtmečiais išbandytu principu: "skaldyk ir valdyk".

Tačiau šis "saves skaldymas" turi du tikslus: ne tik sudaryti "daugpartinės" sistemos iliužija, bet ir išprovokuoti dešiniariosios organizacijos susiskaldyti ir išeiti į rinkimus savarankiškai, o ne Sajūdžio koalicijoje. Tada Seime neokomunistai kur kas lengviau laimėtų daugiau vietų.

Lietuvoje kol kas yra tik dvi jėgos: persirkštiję komunistai ir kovojančieji prieš juos. Tai dvi ryškios grupuotės - prokomunistinė ir sajūdžiška. Tiesa, prokomunistinė grupė tarytum devyngalvis slibinas turi keliais galvas, o kiekviena galva turi savo vardą. Bet juk kūnas ir uodega vis vien viena! Neokomunistų praeitis ir ateitis, jų siekiai - vienodai. Antroje, sajūdžiškoje grupėje, pradedā atskurti buvusios Lietuvos organizacijos, kovojančios su šiuo devyngalviu slibinu. Mūsų praeitis, tikslas ir jo siekimo būdai taip pat vieni: tiesa, viešumas ir vienybė. Jei nepaleisime šių ginklų iš rankų - laimėsime rinkimus ir išlaikysime, sustiprinimės nepriklausomą Lietuvą, užbaigsimė pradėtas reformas: valstiečiai atgaus žemę, savininkai - turą. Laimėsime ir toliau stebinsime pasaulį mažos tautos daromais didelias stebuklais.

Rūta GAJAUSKAITĖ
AT deputatė

V.Petkus gina Prunsklėnė

V.Petkus, buvęs politinis kalynys, neseniai vadovavęs politinių kalinių ir tremtinų sajungos skaldymui, dabar jau stojo per spaudą ir televiziją ginti atkurtos Lietuvos nepriklausomybės priešų pozicijas. Nueita gana toli - V.Petkus gina KGB agentės, komunistų bičiulės draugės K.Prunsklėnės interesus.

V.Petkus turėtu gerai žinoti, kad K.Prunsklėnės kvietimas į teismą nepažadžia žmogaus teisių, ir be reikalo taip uoliai ją gina.

Mes, Tauragės raj. skyriaus nariai, buvę politiniai kalinių ir tremtiniai, smerkiame V.Petkaus elgesį ir atsiribojame nuo jo politinės veiklos.

Tauragės raj.
skyriaus Taryba

Laikeštis padėjo susiburti

Švenčioniškis Vytautas Tautvaišas, buvęs Komijos tremtinys, perskaitejės jūsų laikraštyje, kad buriasi buvusių Komijos tremtinų ir kalinių Broliai, lankesi Vilniuje pas šios informacijos autorių Rimvydą Raceną, gavo iš jo metodinių ir organizacinių patarimų, Brolijos nario ženklui.

Šiuo metu Švenčionių skyriuje į šios Brolijos grupę jau susibūrė 12 asmenų.

Juozas BLAŽINSKAS
Švenčionys

Broliai Saulėnai

Vitas Saulėnas (kairėje) ir nežinomas kovotojas

Gal kas žino apie mano brolių veiklą ar jų palaidojimo vietą? (Manau, kad jie buvo Dañavos apyg. Šarūno rinkt. kovotojai.)

Rašykitė: Anastazijai Viliūnienėl, Jaunimo g. 21, Biržai.

Kovotojų būryje Vitas Saulėnas (antroje eilėje pirmas iš kairės)

Luokės šauliai

Po Pirmojo pasaulinio karo Luokėje susikūrė Šaulių sajungos skyrius. Čia susibūrė įvairiausios tautybių žmonės - rusai, žydai, lenkai (iš viso 35 vyrai ir moterys). Šauliai turėjo savo orkestrą, rengdavo šokių vakarus, gegužines. Šaulių pastangomis buvo pastatyta Laisvės paminklas, prie kurio švenčių proga susiburdavo 1 uokiečiai.

Kai 1939 m. lenkai įteikė Lietuvai ultimatumą, visos Lietuvos žmonės, ir luokėčiai, ypač Šauliai, apsidžiaugė: "Ačiū Dievui, atėjo valanda, kai galėsime žengti į Vilnių, tą mylimą sostinę, prie Gedimino kalno ir išvaikysis lenkų okupantus." Linksmi dainavome:

"Marš marš pro Žvėryną,
Palei kalną Gedimino,
Marš marš pirmyn..."

Tačiau A.Smetona prieš tautos valią patenkino lenkų reikalavimus.

1940 m. raudonieji okupantai ir jų tarnai likvidavo Šaulių sajungą,

jos turą pagrobė, išvögė. Tada Luokės Šaulių būrio vadas savo tėvą bute buvo nušautas, daug Šaulių areštuota, uždaryta į Kauno kalėjimą, nukankinta Rainiuose, sušaudyta Červenėje...

1948 m. Laisvės paminklas nugriautas, o toje vietoje enkavestai išniekinimui pamesdavo žuvusių partizanų kūnus...

1988 m. Luokės patriota ėmė rūpintis paminklo atstatymu. Ir koks mums buvo džiaugsmas, kai liepos 5 d. išvydome atkurtą mūsų Laisvės paminklą!

Labai smagu, kad paminklo atdaryme dalyvavo Telšių Šaulių kuopa, AT deputatas Vytautas Puplauskas - tikras žemaitis patriotas. Gal ir gerai, kad čia šią jaudinančią valandą nebuvavo mūsų lūkesčius apvylusiu deputatui S.Kašausko, A.Kumžos. Artėja rinkimai į Seimą, ir žmonės įsitinka, kas yra kas.

Buv. Gedimino partizanų būrio vadas, Šaulys Kostas SKIRKA

Pokario metais netekau dviejų brolių, kovojujus už Lietuvos laisvę. Nežinau, kur užkasti jų palai-kai, neturiu išsa-mesnių žinių nei apie jų rezis-tencinę veiklą.

Vyresnysis brolis Vladas Saulėnas, Stanišlovė, g. 1923 m. Varėnos raj. Dargužių km., grįžęs iš kalėjimo Vorkutoje (kur kalėjo 2,5 metų nenuteistas), išėjo parti-zanauti, bet jau po 3 mėn. žuvo Varėnos raj. Daržininkų km. Jo kūnas guliėjo pamėtas Valdininkų miestelio alkėje.

Junesnysis - Vitas, g. 1926 m. Varėnos raj. Dargužių km., partizanavo nuo 1946 m. žuvo 1951 m. Dau-guose (nepa-davė gyvas prie-šui - nustišėvė). Jo kūnas taip pat buvo pamėtas Valkininkų alkėje.

1992 m. liepa

TREMTINYS

3

Zuzana VENCKUTĖ-BITINIENĖ

Petras Balčinas-Pušis-Radvila

Petras Balčinas-Pušis-Radvila gimė 1919 m. Kvėdarnoje neturtingo ūkininko šeimoje. Šeimoje augo 9 vaikai.

Visi buvo ištremti į Sibirą. Ten mirė tėvai Jonas ir Adelė Balčinai ir Stefoss Balčinaitės sūnus Vytautas. Stefa ir Stasys Balčinai, grįžę į Lietuvą invalidai, netrukus mirė. Tik Julius Balčinas emigravo į Vakarus.

Petras Balčinas buvo labai gabus, imlus mokslui, bet tėvai buvo neturtinė ir į mokslus negalėjo jo leisti. Baigęs sėsis skyrius, lavinosi savarankiskai. Vėliau išmoko siuvelio amato.

Priklausė Saulių sąjungai.

Užėjus rusams, tarnavo kariuomenėje. Laimingai pasiekė pabėgti - slapstėsi.

Vokiečių okupacijos metais įstojo į LLA. Nenorėdamas tarnauti rūdajam okupantui, vėl kurį laiką slapstėsi. Tikejosi, kad greit ir vieni, ir kiti okupantai bus sumušti.

1944 m. įstojo į LLKS. Buvo Kestučio apyg. Algimanto rinktinės vado pavaduotoju. Vėliau, maždaug 1947-1948 m., buvo paskirtas Kestučio apyg. Dariaus raj. rinktinės vadu. Karinis laipsnis - kapitonas (trys žvalgždutės). Jo rinktinė apėmė Rietavą, Judrėnus, Kvėdarną, Švėkšną, Veiviržėnus ir

Klaipėdos kraštą.

Partizanavo 10 metų. Tėvai jau buvo mirę Sibire. Buvo gabus organizatorius. Artimai bendradarbiavo su vadovybe, su ginkluotujų pajėgų vadu Jonu Zemaičiu-Senju-Klebonu-Vytautu, su Kestučio apyg. vadais, o ypač su Žemaičių apyg. vadu Vladu Montvydu-Žemaičiu-Dėde. Jam siųsdavo surinktą įdomią medžiagą, o iš jo gaudavo laikraštelių siuntas (pvz., "Kestučio apyg. - "Laisvės varpa", Žemaičių apyg. - "Laisvės balsą", "Maldą giriuje"), atsišaukimus ir kt. Gautą spaudą platindavo tarp partizanų ir gyventojų.

Buvo jautrios širdies, linksmo būdo, patrauklus, malonus, todėl visu buvo mėlai laukiamas. Vaistiečiai sakydavo: "Mums namai pažiesėja, ligos, baimė praeina, kai vadas Pušis apsilankė".

Garsėjo nepaprastu teisingumu. Gerai neįtikines, reikalo neištyres, ginklų, neskubėdavo galutinio sprendimo. Bet kariams buvo griežtas.

Antai 1952 m. pavasarį Vilko būrio vyrai ryšininkui Antanui Kalniui iš Rindžių km. įsakė nueiti pas vieną žadvainių km. mokytoją ir palinti iš jos stambią sumą pinigų. Gąsdino įsakymo ne-

vykdžius nušauti. Apie tai sužinojęs, vadas Vilka ir jo karinius griežtai baudė. Jo mėgstamas posakis: "Nieko sau - viską Tėvynell!"

Lliudininkė B.P. pasakoja, kaip ji, dar septyni partizanai ir rinktinės vadas Pušis slėpė archyvus.

"Tai buvo 1950-1951 m. Judrėnų-Rietavo-Pajūrio apylinkėse. Vadas pasakė keletą žodžių apie mūsų Tėvynės kančias, okupantų žiaurumus, išreiškė viltį, kad bent vienas mūsų gal liks gyvas ir perduos dokumentus jaunesnei, jau laisvos Lietuvos kartai.

Prisiekėme išsaugoti paslapčių iki Laisvės dienų ir tik tada parodyti slėptuvę, kuriuoje surašytos mūsų kančios. Užlakavę trijų litrų stiklainį su dokumentais, užkasėme jį į žemę. Iš tų aštuonių likau gyva tik aš. Tegu jų vėlės atleidžia man. Aš neberandu tos vietas. Labai graužia sažinę, kad sulaužiau vadui duota priesaika".

1952 m. kovo 10 d. Rietavo-Kvėdarnos miške įvyko labai žiaurios kautynės. Partizanai apsupo penki priešo žiedai. Tik per plauką pavyko P.Balčinui prasimūsti. Per stebuklą pasiekė atsarginę vienutės slėptuvę, įrengtą po mieši. Be oro ir maisto vandenye išgulėjo tris paras.

Daug kartų dėl priešų persekojimo štabą teko kilnoti iš vienos vietas į kitą.

Du kartus P.Balčinio štabas buvo visai sunaikintas: 1948 m. tarp Judrėnų ir Veiviržėnų, 1952 09 27 Gvaldų miške.

Gvaldų miške, vado teigimu, štabas buvo įrengtas gana saugiai. Pats vadas (Pušis) tuo metu buvo išvykęs. Likę kariai Narsiūnaitis ir Ramutis (abiejų slapyvardžiai), matyt, laikė atdarą slėptuvės angą. Jei nebūtų atdarą, jokiu būdu priešas štabo nebūtų aptikes.

Štai J. Balčinio laiškų, rašytų po paskutinio štabo sudaužymo, 1952 m. rugpjūčio 18 d.

Mažyte!

Gal jau žinai, kad mane ištiko skaudi nelaimė. Sio mėnesio 27 dieną žuvo mano štabo darbuotojai Narsiūnaitis ir Ramutis.

Zyda pagrobė rašomąją mašinėlę ir daug rašomosios medžiagos, kur tu buvai paskutiniu laiku prisiuntusi, vaistų ir kt. Vienu žodžiu, palikau tokį, kokį matei prieitą kartą susitikime, turiu pradėti gyventi iš naujo.

Brangute, aš vėl prie tavęs: gal nors kiek rašomosios medžiagos, vaistų... Nežinau, kaip mano vargė širdis iš

(Nukelta i 4 psl.)

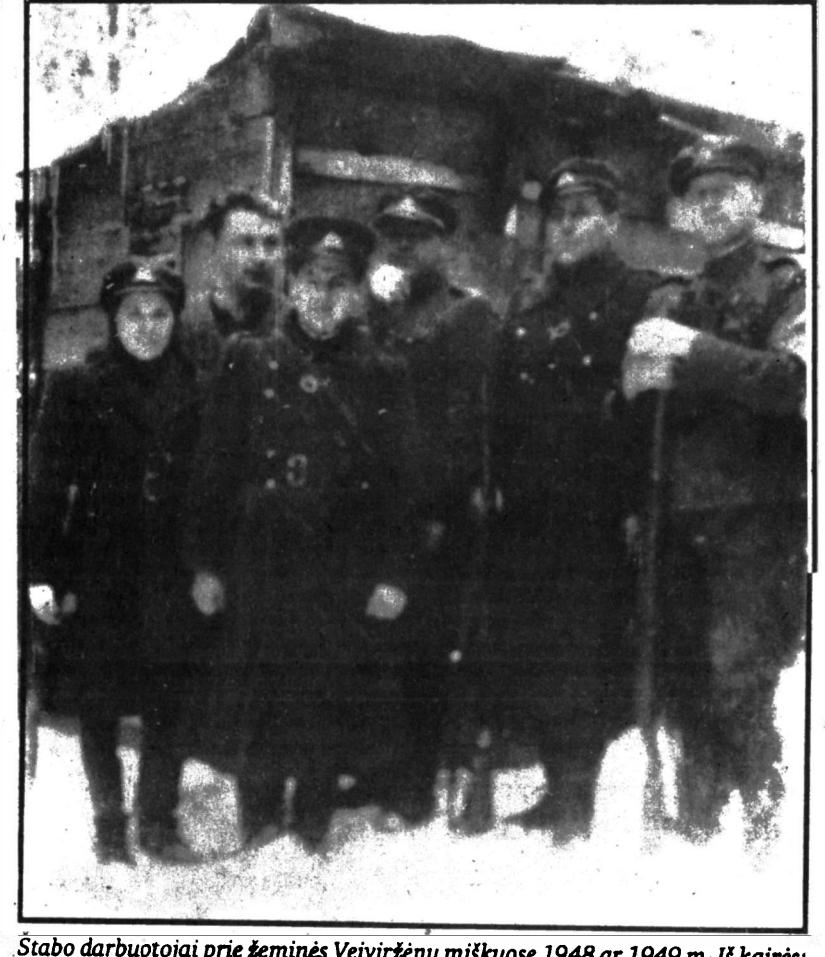
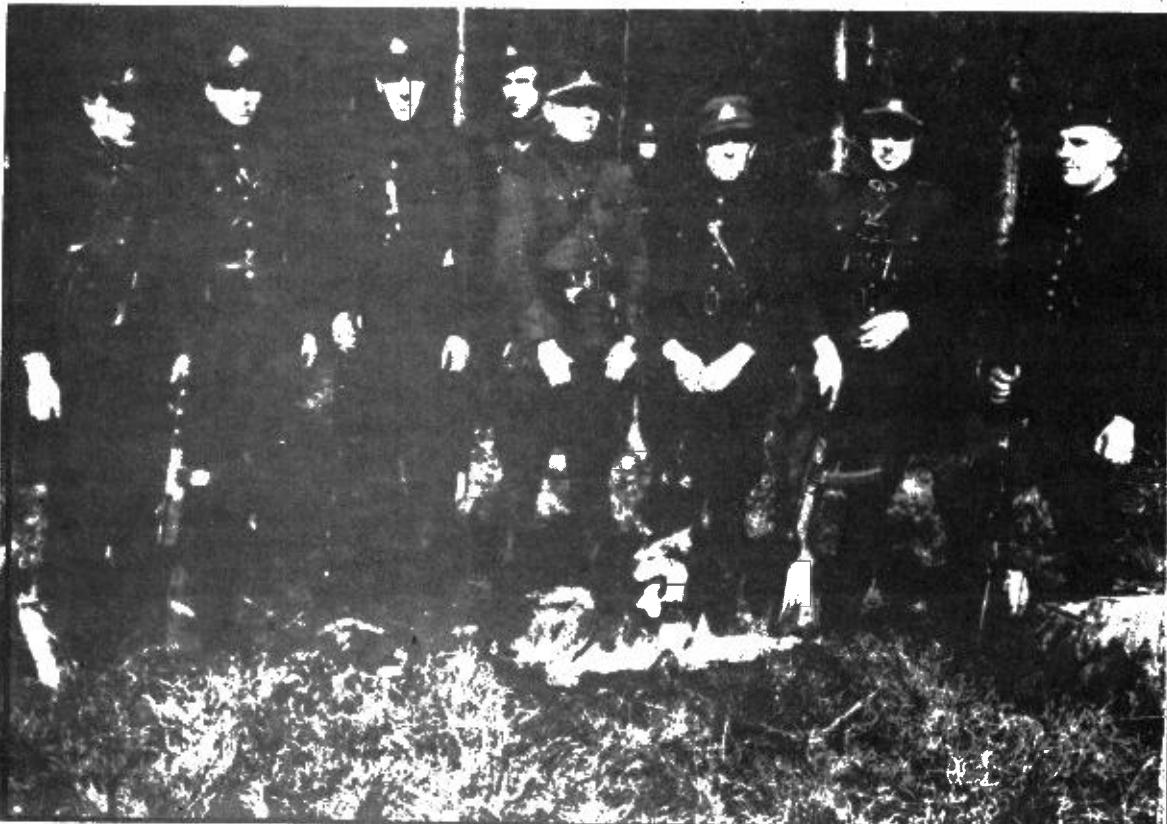
Kestučio apyg. Dariaus raj. rinktinės vadas
Petras Balčinas - Pušis - Radvila

Antanas Jonušas - Vilkas (kairėje) ir neatpažintas partizanas

Kestučio apyg. Dariaus raj. kovotojų susitikimas su rinktinės vadu P.Balčinu-Pušimi-Radvila Žem. Naumiesčio-Vainuto apyl. 1949 m. Vadas skaito įsakymą. Iš kairės: būrio vadas Ceslovas Čiuža-Vytautas, Edvardas Tarvydas - Granitas, Antanas Kiminiš-Laisvūnas, Marmertas Kraulydis-Našlaitis, Pranas Tarvydas - Sakalas, Jonas Agintas-Kirukas, Kazys Slajus, Jonas Tuleikis-Aidas, Pranas Juknus, Zenonas Klumbys-Razbajus, Jonas Majus, kiti nežinomi.

Štabo darbuotojai prie žeminės Veiviržėnų miškuose 1948 ar 1949 m. Iš kairės: Lietuvių (slapyv.), neparažintas asmuo, Antanas Pakalniškis, Žilvinas Pakalniškis

1992 m. liepa

TREMTINYS

IVYKIAI

KAZLŲ RŪDA. Birželio 13 d. naujosose kapinėse pašventintas kryžius Taurė apyg. partizanų atminimui.

A. Cimbolaičio nuotraukoje: JAV ambasadorius Lietuvoje Darelas Džonsas su Adutiškio etnografinio ansamblio dalyve Irena Gailiušiene moskosi šokti lietuvišką kadrilį

Ne viena duona sotūs...

ŠVENČIONĖLIJAI. Birželio 23 d. Švenčionelių miesto pakraityje, ant Žeimeno krantų susilepenojo tradiciniai Joninių laukai. Nakties Šventė, nuetaikia pakelė dar ir tai, kad kartu su Švenčioneliukais ir Šventeliukais prie laukų lietuvišką sukniją ir kadrilį trypę ir iš Vilniaus atvykė JAV ambasadorius Lietuvoje ponas Darelas Džonsas su žmona ponia Katilin. Beje, ambasadorius visai neprastai jau kalba lietuviškai, nors Lietuvoje gyvena vos keletą metų.

Joninių Švenčių organizatorė ir vedėja - Švenčionių m. Kultūros centro direktorė Alytė Svirbutavičienė, daug prisidėjo ir "Lietuvos" ansamblio šokėjai ir giesmininkai. O finansinių parėmė Švenčionių meras Zigmantas Garla ir Švenčionių meras Kazimieras Palunkiškis.

Juozas BLAŽINSKAS
Švenčionys

ŠILUTĖS raj. Birželio 20 d. Mikytuose jamžinta masinių žudynių vieta. Ten buvę vokiečių lageris, vėliau sovietų paverstas mirties stovykla vokieciams ir kitu tautybų žmonėms, tarp jų ir vaikams.

Dabar čia pastatytas šešių metru aukštumo juodas kryžius, už jo - raudonų pluto sieną su paminkliniais išrašais. Paminklo atidengimo ir pašventinimo iškilmės dalyvavo ne tik apylinkų žmonės, buvo daug svečių iš Vokietijos ir Karaliaučiaus, dainavo Klaipėdos politinių kalinių ir tremtiniius ansamblis.

Paminklo statybai lėšas suaukojo Lietuvos gyventojų išgelbėti voldečiai ir žuvusių artimieji. Vienas vokietis papasakojo, kaip keletą metų ji globojo ir slėpė lietuvis, kol sužinojo Raudonojo Kryžiaus organizacija ir išvežė į Vokietiją pas giminaicius. Baigdamas kalbėti, jis atsisegė marškinus ir ištraukė lietuvišką vėliavą, kuria buvo apsivyniojęs kūna. Šią vėliavą prieš 40 metų mane įvynijojo mano globėjas ukininkas - lietuvis. Jis atsisiekiamas man pasakė: "Valkelį, saugok ją. Kai tu užaugsi, busi didelis ir galėsi atvažiuoti į Lietuvą, ją atvežk." Su ta vėliava, as laimingai perėjau visus kontrolinius patikrinimus, ja išsaugoju ir perduodu jums", - pasakė svečias. Jo žodžiai labai sujaudino mane, ir aš pamiršau paklausti jo pavardės.

Politinių kalinių ir tremtiniių Klaipėdos skyrius yra numates tą vėliavą ypatingai gerbtį ir laikyti lietuvių ir vokiečių draugystės simboliu.

Po minėjimo Pagėgių vidurinėje mokykloje buvo suruoštasis draugiškas pobūvis su svečiais iš Vokietijos.

P.MILERIS

Pamiršta istorija

Stasys Bružas yra gimęs 1923 m. Kuršenuose, o 1938 m. įstojo į Panevėžio amatų mokyklą. Kai atejo raudonieji, Stasys buvo elektrotechnikos skyriaus trečiojo kurso mokslevis. Tada mokyklos direktoriaus vaduotojas J. Barysas jų kursą globojo. Moksleivai buvo smarkūs ir ryžtingi vyruskai. To maža - jie buvo ištikinė patriotai. Kitaip ir būti negalejo. Mokykla rengė ne tik specialistus, bet ir piliečius ugđė. Is trečio ir ketvirtio kurso moksleivių susiorganizavo pogrindinės grupės. Stasys gerai pažino savo penketuko žmones, o kitų - ne. Užduotis duodavės

žmogus iš šalies. Kas jis toks buvo, nežinąs: jis vadindavę tik slapyvardžiu. Moksleivai raše atsišaukimus, spausdindavo juos žapirografu, kuris buvo Stasio bute. Patys lapeliai ir platindavo. Niekada neįkiuko. Karta kurso draugui Klemensui Pajadai Stasys idave pluošteli atsišaukimui, kad yažiuodamas traukiniu paplaitintų. Klemensą sučiupo. Tolesnio savo draugo likimą Stasys nežino. Moksleivius paleido atostogų ir tuoju pat prisidėjo karas.

Tik 1953 m., po Stalino mirties, sovietų saugumas vėl susidomėjo šia istorija. Stasį tardė, tačiau laikai

Redaktorė Vanda PODERYTĖ,
lit. redaktorė Danutė BARTULIENĖ,
techninė redaktorė Birutė OKSAITĖ

"TREMTINYS"
1992 m. liepos 29 d. Nr. 15(72), SL 289.
Kaina su akcizu 1 rub. Prenumeratoriams 50 kap.
Mūsų adresas: 3000 Kaunas, Donežaičio 70°, tel. 209530

PO TO, KAI RAŠĒME

"Tremtinio" 13(70) numeruje perskaiciavu straipsni "Išdavikas Joniškio partizanų rinktinėje" ir norėčiau papildyti.

1960 m. gyvenau Paberžių kaime, arti Daunoravos miško. Tuo metu Joniškio raj. laikraštis liejo pamazgas ant partizanu, o vietiniai gyventojai aiskino tikrą to meto gyvenimą. Jie pasakojo, kad išdavikai Našliūnų suėmė, o vėliau buvo suvaidintas jo pabėgimas iš Joniškio NKVD. "Pabėges" susitiko su partizanais, ir šie ji priėmė į savo būri. prisaihdino Daunoravos miško 16 kvartale.

Našliūnas, nuošes Daunoravos apyl. sekretore, iš Paberžės gyventojo Kazlausko nešesi palj lašinių, o vėliau gérė pas Kazlauską alų ir norėjo ji nušauti, bet draugai sulaukė. (Stebėdama, kodėl partizanai leido tokius dalykus, tai balsi kompromitacija.) Per paskutinį mūlį Daunoravos miške, kur žuvo gal ne visi, bet dauguma kovotojų, miškas buvo apsupotas trimis žiedais enkavedistų prasverčiu buvo labai sunku. Paskutinis sužeistas partizanas, slapyvardė Dédé, sako, prašliaužės apsupimą ir gulėjė avilių lauke. Tuo tarpu čekistai ruočesi išvaziuoti, bet netiketai iš milko išbėgrasi styrna ir sustojo netoli Dédės. Du kareivai ejo paimdžiusių styrnos. Sužeista jam nebuvę išties - nušovė tuos du ir pats nušovė. (Dédé padarė daug nemalonumų čekistams, bet tai kita istorija.)

Partizanai, apkraustę parduotuvę Šluostikuose, turta parsivežė į Paberžių kaimą pas Adornaitį, kurio duktė Regina draugavo su Našliūnu.

Cekistai pamindžikavo ant Platoniés tilto, nužiūrėjė į Daunoravos pusę, bet toliau néjo. Joniškio laikraštis raše tik tai, kad Našliūnas grįžęs į "tikrąjį keliaj" ir laimingai gyvena su Regina kažkur apie Marijampolę. Tieki prisimenu, ką kalbėjo žmonės, žinantis tą tragediją. Klaidų padaryta, kliaudos per didelį pasitikėjimą. Panašus atsitikimas buvo su manimi. Mano būrio partizanai priėmė grupe Kužių stribą (Šiaulių raj.), vėliau mane išdavusi. Jis jau keli metai po velėna. Bet kiek dar tokį vaikščiojo? Stai kunitas Valentinus iš Kupreliai (Biržų raj.) išdavė partizanus, kuriuos 1951 m. spalio mén. parvezė į Šiaulių spylgiuota viela surištom rankom. Turbut ir dabar jis klausuo išpažinčiu? O kiek niekū Aukščiausiojoje Taryboje tebekasa duobė Lietuvai?

Kai kas siūlo tylieti, dovanoti, atleisti, neakelbti ... O parazitams to ir reikia. Dirbo ir dirba savo juoda darba, laukia, kada vėl galės pakilti, žinodami, kad jų niekas nebaus, jie neličiam.

Kiek Lietuva jau kentėjo už savo vadų minkštakiniškumą ir kiek dar kentės...

Jonas VAINORIUS

SKELBIMAI

Laptevų jūros salyno tremtiniių dėmesiui!

Šiemet sukančia 50 metų, kai enkavedistų lydimi Lietuvos tremtiniai pasiekė trėmimo kelionės pabaigą - Laptevų jūros salyno Užpaliaraje. Išlikę laptevėliai, jų vaikai ir anūkai kviečiami rugpjūčio 22 d. 12 val. į susitikimą. Liaudies bulties muziejuje - Rumšiškėse.

Ten bus pastatytas unikalus lietuviškos architektūros statinys "Lietuviška Jurta Siaurejė".

Kviečiame dalyvauti.

Organizacinių grupė

• • •

Rugpjūčio 1 d. Druskininkuose įvyks Irkutsko srt., Bodaibio raj., Vosiliavko kasyklos 1949-ųjų metų tremtiniių susitikimas.

Sv. Mišios 12 val., po to prisiminimų popietė.

Kviečiame visus tremtinius, jų vaikus ir anūkus gausiai dalyvauti.

• • •

Prašome paliudyti apie šiuos rezistencijos dalyvius, norinčius gauti rezistencijos dalyvio pažymą: Ona Kajokienė, Janina Ona Stankevičiūtė, veikusios Kazlų Rūdos apyl., Marija Samsanavičienė, veikusi Marijampolės raj., Alfonas Kastėnas, veikęs Rokiškio raj., Teofilis Brūzgenė, Petras Brūzga, Ona Vilimienė, Steponas Gaigalas (po mirties), veikė Alytaus raj., Ona Smalienė, Pranas Sakalauskas, veikė Šiaulių raj., Edvardas Graužinis, veikė Ignalinos - Utėnos raj., Albinas Zubulionis, Juozas Kadaksys, Ona Guobužaitė-Bartašienė, Antanas Kraujelis (po mirties), veikė Utėnos raj., Vaclovas Cekanauskas, Jonas Montvila, Marijona Simkūnaitė-Juozevičienė, Kazimieras Masiliūnas, Vladas Juozokas (po mirties), Apolonija Daniūnaitė-Bernadišienė, Valerija Kuodytė-Sapienė, Monika Tribusauskaitė-Stakienė, Marijona Sadauskaitė-Galinaitienė, veikė Panėvėžio raj., Antanas Vaščila, Vytautas Korotiejus, veikė Lazdijų raj., Vytautas Montvydas, Vladislovas Montvydas, veikė Telšių raj., Konstantinas Martinevičius, Petras Lapėnas, veikė Biržų raj., Juozė Poviliatė-Borisenė, veikusi Kauno raj., Juozas Šeštokas, veikės Varėnos raj., Angelė Braknienė, veikusi Zarasų raj.

Atsiliepimus prašome siūsti LPKTŠ tar ybai, Donežaičio 70b, 3000 Kaunas.

• • •

Rugpjūčio 15 d. Marijampolės raj. Skardupių kaime įvyks "Tauro" apygardos partizanų sąskrydis.

12 val. sv. Mišios Skardupių bažnyčioje. Po to bus atidengta memorialinė lenta buvusioje partizanų štabo vietoje.

Iš Marijampolės autobusas išvyks 11 val. nuo Suduvos viešbučio.

Sąskrydžio organizatoriai

DEKOJAME

P. Vytautui Maciui iš Australijos, kun.
G. Kijauskui, p. Irenai ir Eugenijui Slavinskams, p. Antaninai Noraikei iš JAV už pignines aukas.

Maža dar to! Rugpjūčio 30 dienos va-

karų užlipo ant enkavedistų pasalos ir žuvo Trimitas.

Brangioji, buvai žadėjusi nupirkti šiltus apatinius baltinius, bet geriau nebepirk. Vietoj jų verčiai nupirk reikalingiausių dalykelių štabo rakinėi, nes palikau kaip stoviu. Mažinė gal dar sutvarkyti.

Tuo tarpu tiek, nes be galio bloga, prisilėgti nuotaika.

Linkiu Jums kuo didžiausios laimės.

Maži, klaus, ar aš buvau pa-

puoju į tą pragara? Ne. Turbūt man ir Kantiui nebuvu skirta ten likti. Buvau išvykęs pas Vilką ir penktadienio naktį turėjome grįžti, bet negrižome dėl ten atsiradusios kliūčių. Taip ir likome...

Atrodė, kad bunkerį buvome išsirengę garantuotai. Bet spėj, kad jie laikė atdarą angą. Pajute iš arti enkavedistus, uksidaryti ir uksiraišyti nebespėjo. Šoko laukan ir traukėsi nuo bunkerio, nes žuvo už 1,5 km.

Nekinau, kaip seksis toliau. Gal baigiasi į mano laimę, kad taip pradėjo nebesisekti. Bet vis dėlto valia Dievo rankoje - Jis nulems, kiek aš dar reikalingas. Tėvynė Lietuvai ir šiai sunkiai mūsų kovai.

Maža dar to! Rugpjūčio 30 dienos va-

karų užlipo ant enkavedistų pasalos ir žuvo Trimitas.

Brangioji, buvai žadėjusi nupirkti šiltus apatinius baltinius, bet geriau nebepirk. Vietoj jų verčiai nupirk reikalingiausių dalykelių štabo rakinėi, nes palikau kaip stoviu. Mažinė gal dar sutvarkyti.

Tuo tarpu tiek, nes be galio bloga, prisilėgti nuotaika.

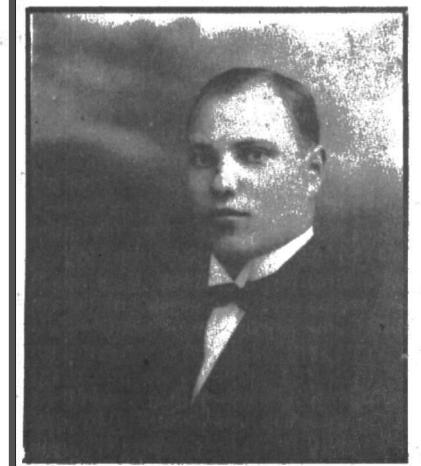
Linkiu sėkmės iš Dievo.

Tavo Petras

Rinktinės vadasis Petras Balčinas 1952 m. lapkričio ar gruodžio mén. Rietavo-Judrėnų miškuose neteko gyvybės. Mirties aplinkybės neaiški.

(Tėstys kitame numeryje)

ATSILIEPKITE!

Jurgis SLAVĖNAS, g. 1903 m., kilęs iš Kavalčukų km., Simno valsč., Alytaus apskr. Mokytojavo Ilguvo mokykloje, Paežerėlių valsč., Saku apskr. Suimtas 1941 06 14. Kalėjo Resėtotų lig. Mire 1942 m. vasario mén. Ką nors daugiau žinančiu ir kartu kalėjusiu išėjo Antanas VAIČIUNAS, Zibucių 19, 3009 Kaunas, tel. 727877.

Steponas RUKAS, Simo, g. 1927 m. Lybilių km., Skaudvilių valsč., Tauragės apskr. Buvo išduotas provokatorius Jono Nobaro ir suimtas 1952 m. Nutraustas mirties bausme. Kartu kalėjusiu išėjo Vytautas SLAPSINSKAS, Krymo 2-29, Šiauliai.

Kreipiamės į buv. politinius kalinus, kalėjusiu Čiukotkos lageriuose ir kalėjimuose ar ka nors apie tai žinančius. Ralykite Daliai Kuodytel, Donežaičio 70b, Kaunas.

JUOZAI, atsiliepk!
Perakaičiau "Tremtinio" 13-ažiame numeryje straipsnelį "Vilkaviskis" ir suradau pavarde - J. Llorentas. Ai dažnai prisimenu 1960 m. ir tave. Tu mokois Krasnojarsko Medicinos instituto ir buvai antro kurso studentas, o aš - pirmo. Tais pačiais metais per tą nelemtą susirinkimą, dalyvaujančiai saugumiečiu, tave išbraukė iš studentų sarašų kaip antitarybinį, netinkantį tuometinėi visuomenei, be teisės stoti į kitas aukščiausias mokyklas. Tolemis tavo likimas man žinomas. Atsiliepk, Juozai. Mano adresas: Kaštonų